

۸۱۱۶۱۶۰۰

موضوع شناسی کنوانسیون‌های

سازمان بین‌المللی دریانوردی

در پرتو کنوانسیون حقوق دریاها ۱۹۸۲

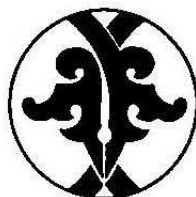
مؤلفان:

دکتر احسان کامرانی

استاد تمام و عضو هیئت علمی، دانشکده علوم و فنون دریایی دانشگاه هرمزگان

دکتر حمیدرضا اکبرپور

پژوهشگر حوزه حقوق دریایی

انتشارات امجد

سرشناسه	: کامرانی، احسان،
عنوان و نام پدیدآور	: موضوع شناسی کنوانسیون های سازمان بین المللی دریانوردی در پرتو کنوانسیون حقوق دریاها ۱۹۸۲/ مؤلفان احسان کامرانی، حمیدرضا اکبرپور.
مشخصات نشر	: تهران: امجد، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۶-۹۰۷-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: کنوانسیون سازمان ملل درباره حقوق دریاها (۱۹۸۲ م = ۱۳۶۱)
موضوع	: (United Nations Convention on the Law of the Sea (1982
موضوع	: حقوق بین الملل دریاها
موضوع	: (Access to the sea (International law
شناسه انجمن	: اکبرپور، حمیدرضا،
رده بندی کسره	: KZA۱۵۵۵
رده بندی دیویی	: ۳۴۱/۴۴۴
شماره کتابشناسی	: ۶۱۷۳۳۱

موضوع شناسی کنوانسیون های سازمان بین المللی دریانوردی در پرتو کنوانسیون حقوق دریاها ۱۹۸۲

مؤلفان: دکتر احسان کامرانی، دکتر حمیدرضا اکبرپور

انتشارات امجد

چاپ اول : ۱۳۹۹ تعداد: ۵۰۰ نسخه

حق چاپ محفوظ و منحصراً «ج» است.

دفتر مرکزی امجد:

تهران، خیابان منیری جاوید، پلاک ۵۷، طبقه اول شمالی

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۶۳۰۵۹ - ۶۴۱۱۹۳۲

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۶-۹۰۷-۹

ISBN: 978-622-726-907-9

فروشگاه: خیابان منیری جاوید، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۹ - تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

فهرست مطالب

مقدمه	۷
فصل اول: کلیات	۹
۱- چارچوب کلی	۹
۲- حقوق دریاها	۱۰
۱-۲- بل از کنوانسیون حقوق دریاها مصوب ۱۹۸۲ میلادی	۱۰
۲- کنوانسیون سازمان ملل متحد برای حقوق دریاها مصوب ۱۹۸۲ میلادی	۱۲
۳- سازمان بین المللی دریانوردی	۱۴
۴- ارجاع به ایر در کنوانسیون حقوق دریاها	۱۵
۵- طبقه‌بندی معاهدات	۲۱
فصل دوم: جلوگیری از آلودگی دریایی	۲۳
۱- جلوگیری از آلودگی دریایی در کنوانسیون حقوق دریاها	۲۳
۲- عملکرد ایمو در زمینه جلوگیری از آلودگی دریایی	۲۸
فصل سوم: مسئولیت ناشی از آلودگی دریایی	۶۳
۱- مسئولیت ناشی از آلودگی دریایی در کنوانسیون حقوق دریایی	۶۳
۲- عملکرد ایمو در زمینه مسئولیت ناشی از آلودگی دریایی	۶۴
فصل چهارم: ایمنی دریایی	۸۳
۱- ایمنی دریایی در کنوانسیون حقوق دریایی	۸۳
۲- عملکرد ایمو در زمینه ایمنی دریایی	۸۶
فصل پنجم: امنیت دریایی	۱۲۹
۱- امنیت دریایی در کنوانسیون حقوق دریایی	۱۲۹
۲- عملکرد ایمو در زمینه امنیت دریایی	۱۳۴
منابع	۱۴۹

مقدمه

پس از جنگ جهانی و ظهور سازمان‌های بین‌المللی در عرصه نظام بین‌الملل، جهان شاهد تغییر در چینش بازیگران بین‌المللی بود. بر این اساس سازمان‌های بین‌المللی در کنار دولت‌ها به عنوان بازیگران فعال عرصه بین‌المللی شناسایی شدند. یکی از این سازمان‌های بین‌المللی سازمان بین‌المللی دریانوردی (ایمو) بود. این سازمان به عنوان آژانس تخصصی سازمان ملل متحد در زمینه تخصصی دریانوردی و مسائل مرتبط با آن فعالیت می‌کند. این سازمان در ابتدا با ماهیت مشورتی و با نام سازمان بین‌المللی مشورتی دریانوردی (ایمکو) فعالیت خود را آغاز کرد، اما با توجه به اهمیت روزافزون دریا در بُعد اقتصادی و تجاری، ماهیت این سازمان نیز از مشورتی به اجرایی ارتقاء یافت. در این میان یکی از بسترهای مهم برای ایفای نقش تخصصی ایمو، کنوانسیون حقوق دریاها بود. کنوانسیون حقوق دریاها، وظایفی را جهت همکاری در سطح بین‌المللی و منطقه‌ای برای دولت‌ها تعیین کرده است. این وظایف به طور مستقیم و یا از طریق سازمان‌های بین‌المللی دارای صلاحیت به انجام می‌رسند. ایمو به عنوان یکی از موسسات تخصصی سازمان ملل، دارای صلاحیتی ویژه در مسائل مرتبط با دریانوردی، کشتیرانی است. کنوانسیون حقوق دریاها به ندرت نام سازمانی خاص را ذکر می‌کند اما نام او تنها یک بار به صراحت و در ضمیمه هشتم کنوانسیون ذکر شده است. علاوه بر این، سازمان‌های بین‌المللی دیگری هم وجود دارند که در برخی از مسائل دریانوردی دارای صلاحیت محسوب می‌شوند از جمله این سازمان‌ها، کنفرانس سازمان ملل در مورد تجارت و توسعه و سازمان بین‌المللی کار (ایلو) است اما ایمو به کرات و به طور گسترده در کنوانسیون حقوق دریاها به عنوان سازمان بین‌المللی دارای صلاحیت اصلی در ارتباط با مقررات کشتیرانی و دریانوردی در باب مسائل ایمنی، آلودگی ایجاد شده ناشی از کشتی‌ها، امنیت دریانوردی و مسئولیت ناشی از آلودگی دریاها شناخته شده است. با اینکه فعالیت این سازمان به طور غالب در حوزه حقوق عمومی بوده است اما در زمینه تسهیل تجارت و جنبه‌های حقوق خصوصی دریایی به‌ویژه در ارتباط با نظام مسئولیت مدنی فعال است.

عملکرد ۶۰ ساله این سازمان که دستاورد آن مجموعه‌ای از کنوانسیون‌ها و اسنادی است که قریب به اتفاق آنان، مصوب و اجرایی شده است، ماحصل تجربه سازمان‌های بین‌المللی دریایی و در راس آن ایمو می‌باشد. ایمو در طول دوران فعالیت خود سعی کرده است که راه‌های مقابله با تهدیدات و نیازمندی‌های نوین کشتیرانی را از طریق ابزارهای حقوقی و با ماهیتی فنی تدوین کند و عملاً در پیشبرد اهداف کلان خود نظیر ایمنی، امنیت و جلوگیری از آلودگی دریایی گام‌های بلندی را بردارد. تحقق این اهداف نیز به نوبه خود باعث تثبیت و تقویت اهمیت راه‌های دریایی در تجارت جهانی و حمل‌ونقل کالا و مسافر شده است. از سوی دیگر نیز باعث تقویت نقش ایمو به عنوان بازیگر درجه اول در مسائل دریایی شده است. عضویت ۱۷۲ دولت در ایمو و پذیرش گسترده کنوانسیون‌های این سازمان از سوی کشورهای عضو، گواهی بر این مدعا است که امروزه ایمو نقش اساسی و حیاتی در تدوین مقررات دریایی ایفا می‌کند. این نقش‌آفرینی در کنار همکاری گسترده سایر سازمان‌های بین‌المللی در مسائل مرتبط با دریا، باعث نفوذ چند برابری این سازمان شده است. همکاری گسترده با ایلو و سازمان خوار و بار و کشاورزی ملل متحد (فائو) از این گونه تعاملات است. در مجموع با توجه به گسترش حوزه نفوذ این سازمان و توسعه مقررات و ضوابط شماری که تمام ابعاد مسائل مرتبط با دریا را در بر می‌گیرد، این سازمان را به یکی از مهم‌ترین آژانس‌های تخصصی سازمان ملل تبدیل کرده است که با قابلیت انعطاف‌پذیری و صلاحات مکرر توانسته است گام بلندی را در جهت تطبیق هر چه بهتر میان بهره‌برداری از دریا با ابعاد حقوقی و مسائل فنی دریانوردی بردارد. بر این اساس و با توجه به قبول تعهدات جدی که این سامان بنا به اقتضائات زمان به آن متعهد شده است، ضرورت مطالعه ابعاد عملکرد این نهاد تخصصی بیش از پیش نمایان می‌شود.